
Іванна СТЕФАНИШИН
(Дрогобич, Україна)

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ ТРУДОВОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНЯТ

Серед важливих виховних завдань сучасних закладів освіти – прищеплення вихованцям любові до праці, поваги до людей праці, предметного світу, створеного руками людей тощо. Ці завдання, як правило, спрямовуються на виховання у людині працьовитості, прагнення до творчої діяльності, що надалі стає життєвою позицією людини, важливим засобом самоповаги, мірою її суспільної значущості.

Працьовитість не є вродженою рисою. Вона виховується з раннього дитинства. З огляду на це заклад дошкільньої освіти у співпраці з батьками має реалізувати важливе суспільне завдання – виховання у дошкільнят працьовитості та готовності до творчої праці.

Трудове виховання є процесом залучення дітей у різні, педагогічно організовані види суспільно корисної праці задля засвоєння ними зачатків виробничого досвіду, трудових умінь і навичок, розвитку у них творчого практичного мислення і свідомості трударя. Трудове виховання дошкільників спрямовується на формування відповідального ставлення до праці та її продуктів, розвиток психологічної готовності до неї.

Процес трудового виховання дошкільнят має організовуватися у такий спосіб, щоб вони розуміли необхідність і користь праці для себе особистості та для колективу. Включення у трудову діяльність має змінювати уявлення дитини про себе та довкілля, сприяти підвищенню самооцінки під впливом успіхів у трудовій діяльності.

Залучення до праці сприяє активізації фізичних сил та розумової діяльності дітей. Відтак вихователь має посприяти усвідомленню дітьми життєвої необхідності і корисності праці для себе та інших людей, прагненню працювати, брати участь у спільній роботі тощо.

За змістом праця дітей старшого дошкільного віку поділяється на такі види:

1) самообслуговування, тобто праця дитини, що спрямовується на обслуговування себе самої, тобто одягання, роздягання, прийом їжі, здійснення санітарно-гігієнічних процедур тощо. До змісту праці із самообслуговування входять також прибирання приміщення, миття свого посуду, застилання ліжка, підготовка робочого місця, прибирання іграшок, книг тощо. Якість та усвідомленість дій у різних дітей є, очевидно, різними, з огляду на що завдання формування навичок самообслуговування залишається актуальним на усіх вікових етапах дошкільного дитинства;

2) господарсько-побутова праця. Її змістом є миття посуду, праця з прибирання приміщення, прання тощо. Принциповою відмінністю від самообслуговування є суспільна спрямованість господарсько-побутової праці. Дитина старшого дошкільного віку вчиться створювати і утримувати в належному стані довколишнє середовище. Навички господарсько-побутової праці можуть стати в нагоді дитині у процесі самообслуговування та загальнокорисної праці;

3) праця у природі. Змістом праці в природі є вирощування овочів на ділянці, догляд за рослинами і тваринами, участь в озелененні ділянки, робота в кутку живої природи тощо. Праця в природі позитивно впливає на розвиток трудових навичок, а також на виховання моральних почуттів. Крім того, сприяє естетичному, розумовому та фізичному розвитку дитини;

4) ручна і художня праця. Це праця, що за своєю природою сприяє розвитку фантазії, творчих здібностей, дрібної моторики рук, вихованню витримки, наполегливості, вміння доводити розпочате до логічного завершення тощо [1, с. 269–272].

Дітям дошкільного віку притаманна також розумова праця. Кожна праця характеризується зусиллям, що спрямовується на

досягнення результату, який може бути матеріальним (виготовлений дитиною продукт), представленим через поліпшення якості (почищена клітка, випраний ляльковий одяг тощо), але може мати вигляд логічного розв'язання певної задачі. Останнє і є результатом розумової праці. Вихователь привчає дітей міркувати перш ніж робити, пояснювати собі та іншим хід думок, робити висновки і умовиводи, а також отримувати задоволення від самостійно віднайденого рішення. Розумова праця дитини має всі структурні компоненти трудової діяльності: мотив, мету, процес, результат, здійснюється у ході навчальної діяльності та повсякденного життя.

Відтак важливим завданням педагогічних закладів вищої освіти є підготовка майбутніх вихователів до здійснення трудового виховання дошкільників. Це завдання має реалізуватися як засобами аудиторної, так і позааудиторної діяльності. Кожен освітній компонент має спрямовуватися на виховання любові до праці майбутніх вихователів та показувати, як аналогічне завдання має реалізуватися у майбутній педагогічній діяльності. У позаурочній діяльності студенти можуть долучатися до різноманітних трудових акцій, до організації різноманітних виховних заходів тощо. Особливої ваги у названому контексті надається практичній підготовці. Адже працюючи на посаді вихователя під час проходження виробничої практики, студенти реалізують необхідні трудові обов'язки і стають для вихованців прикладом працьовитості, акуратності, відповідальності та обов'язковості.

Отже, трудове виховання дошкільників – це цілеспрямована спільна діяльність вихователя і вихованців, спрямована на формування відповідального ставлення до праці та її продуктів, розвиток загальнотрудова умін та психологічної готовності до праці. Результатом трудового виховання є, зокрема, сформованості такої моральної риси, як працьовитість. Ця риса вказує не лише на ставлення людини до праці, але і на її моральні настанови та є базисом, на якому розвиваються такі якості, як наполегливість у досягненні поставленої мети, сила волі, діловитість, ініціативність тощо.

Для того, щоб завдання трудового виховання дошкільнят ефективно реалізувалися у закладі дошкільної освіти, важливо подбати про підготовку майбутніх педагогів до здійснення такої діяльності. Відповідна робота має реалізуватися в аудиторній, позааудиторній діяльності та практичній підготовці, забезпечувати здобувачам вищої освіти системне уявлення про трудове виховання дошкільнят.

ЛІТЕРАТУРА

1. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. Київ : «Академвидав», 2006. 456 с.